

prima instanță: Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni)
Judecător: C. Albu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: M. Guzun, I. Cotruță, N. Simciuc

ÎNCHEIERE

28 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Liubovi Alii împotriva lui Valeriu Alii cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de către Valeriu Alii și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 22 iunie 2017,

c o n s t a t ă :

La 16 ianuarie 2017, Liubovi Alii a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Alii cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 4 noiembrie 2005 a încheiat căsătoria cu Valeriu Alii, la Primăria satului Rezeni, raionul Ialoveni. Din căsătorie la XXXXXs-a născut fiica XXXXX, iar la XXXXXs-a născut fiul, XXXXX.

Menționează reclamanta că, viața cu pârâtul a eșuat, iar încercările de a menține familia au suferit eșec. Totodată reclamanta specifică că pârâtul face abuz de băuturi alcoolice, care ca rezultat duc la mari certuri în familie. Drept urmare, de mai bine de 6 luni nu locuiesc împreună.

Relevă reclamanta că, la moment copiii minori locuiesc cu ea, iar pârâtul nu manifestă nici o grijă față de aceștia, nu-și îndeplinește obligațiunile de părinte, nu acordă ajutor material și nu contribuie în nici un fel la educația intelectuală.

Reclamanta specifică că, minorii XXXXX și XXXXX, au o afecțiune deosebită față de ea și despărțirea de acestea ar putea duce la urmări nefaste pentru ele, având în vedere faptul că pârâtul este absolut inert în relațiile cu copiii.

Susține reclamanta că, starea financiară a sa, nu-i permite acesteia de a-i asigura în totalmente copiilor un trai decent, fiind necesară o contribuție materială și din partea pârâtului.

Solicită Liubovi Alii desfacerea căsătoriei încheiată între ea și Valeriu Alii, înregistrată la 4 noiembrie 2005, de Primăria satului Rezeni, raionul Ialoveni, stabilirea domiciliului copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX cu ea, încasarea din contul lui Valeriu Alii în beneficiul ei a pensiei pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 2000 lei pentru fiecare, până la atingerea majoratului copiilor, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni) din 22 iunie 2017, acțiunea înaintată de Liubovi Alii s-a admis parțial. S-a desfăcut căsătoria încheiată între Liubovi Alii și Valeriu Alii, înregistrată la 4 noiembrie 2005 de către Primăria satului Rezeni, raionul Ialoveni și trecută în Registrul de stare civilă cu nr.51. Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț, s-a încasat din contul lui Valeriu Alii în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 1000% din unitatea convențională stabilit. Liubovi Alii s-a scutit de la plata taxei de stat. S-a stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX cu mama, Liubovi Alii. S-a încasat din contul lui Valeriu Alii în beneficiul Liuboviei Alii pensia de întreținere a copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX în mărime de 900 lei/lunar pentru fiecare, începând cu 16 ianuarie 2017, data adresării în judecată și până la atingerea majoratului copiilor. S-a încasat din contul lui Valeriu Alii în contul statului taxa de stat în mărime de 648 lei (f.d. 18, 21-25).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, s-a respins apelul declarat de către Valeriu Alii și s-a menținut hotărârea Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni) din 22 iunie 2017 (f.d. 54-60).

La 28 noiembrie 2017, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 61).

La 25 ianuarie 2018, Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

Recurentul, Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru, în motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor

contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Recurentul menționează că atât instanța de fond cât și instanța de apel au determinat domiciliul copiilor minori cu mama fără a fi atrasă în proces autoritatea tutelară.

În susținerea celor invocate, recurentul a făcut referire la art. 63 alin. (3) din Codul familiei, care prevede că la determinarea domiciliului copilului minor, instanța judecătorească va cere și avizul autorității tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinți.

La 26 februarie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs lui Alii Liubovi informându-o că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Până la examinarea cauzei, Alii Liubovi nu a depus referință la cererea de recurs prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră în termen recursul declarat de Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru la 25 ianuarie 2018, din următoarele motive.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 17 octombrie 2017 a fost expediată în adresa părților la 28 noiembrie 2017 (f. d. 61), însă la materialele cauzei nu există dovada recepționării efective a acesteia de către recurent. În lipsa unor înscrisuri pertinente, instanța de recurs nu a putut stabili cu precizie momentul, când a fost comunicată hotărârea motivată a instanței de apel.

Astfel, în atare situație și pentru a nu admite o ingerință disproporțională în dreptul de acces liber la justiție, instanța de judecată consideră că recursul declarat de Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în

principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, de exemplu, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia* (exceptii preliminare), 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (*a se vedea*, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, para. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, para. 35; *Miessen*, *ibidem*, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru este formulată în baza art. 432 din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Valeriu Alii prin intermediul avocatului Daniela Moraru se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Gervas

Iuliana Oprea